

Energiklagenævnet
Toldboden 2
8800 Viborg

Sagsnr.: 1248
Advokat Nikolaj Nielsen
nn@kontraadvokater.dk
+45 9396 3086

ekn@naevneneshus.dk

Dato: 22. maj 2024

KLAGE OVER ENERGISTYRELSENS AFGØRELSE AF 26. APRIL 2024 OM GODKENDELSE AF UDBYGNINGSPLAN FOR HEJRE-FELTET

Som advokat for Greenpeace Danmark skal jeg hermed påklage ovennævnte afgørelse, hvorved Energistyrelsen gav tilladelse til INEOS E&P A/S (fremover INEOS) til at udbygge Hejre-feltet i Nordsøen og dermed til indvinding af yderligere kulbrinter fra Nordsøen til skade for miljøet og klimaet.

Afgørelsen er ugyldig, fordi:

1. der ikke er foretaget en korrekt og fyldestgørende vurdering af projektet i den udarbejdede miljøkonsekvensrapport af 1. september 2023 for udbygning og drift af Hejre-feltet, idet rapporten ikke inddrager og vurderer konsekvenserne for klima og miljø ved den afbrænding af de indvundne kulbrinter, som er en uundgåelig konsekvens af udbygningen af feltet,
2. den strategiske miljøvurdering fra 2012, der er udarbejdet forud for vedtagelsen af en udbudsplan for indvinding af olie og gas i Nordsøen, ikke er blevet opdateret senest i forbindelse med indgåelsen af Nordsøaftalen fra 2020, og
3. fordi udviklingen af et nyt olie- og gasfelt i den danske del af Nordsøen er i strid med klimaloven, som forudsætter at Danmark arbejder aktivt for opfyldelsen af Parismålsætningen om en maksimal global temperaturstigning på 1,5 graders celsius, hvilket i henhold til den internationale klimavidenskab ikke er foreneligt med udviklingen af nye olie- og gasfelter.

Endvidere anmoder jeg om, at denne klage tillægges opsættende virkning, idet konsekvenserne af en udbygning af Hejre-feltet vil være irreversible for klimaet. Hvis projektet gennemføres forud for Energiklagenævnets behandling af denne sag, vil det reelt betyde, at min klients klageret bliver illusorisk.

I det følgende er der nærmere redegjort for argumenterne for, at Energistyrelsens afgørelse er ugyldig.

TILSIDESÆTTELSEN AF REGLERNE OM MILJØKONSEKVENSVURDERING**Mangelfuld miljøkonsekvensrapport**

Forud for afgørelsen om godkendelsen af udbygningsplanen for Hejre-feltet har ansøgeren INEOS udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, som indgår i grundlaget for afgørelsen.

Uanset at der tidligere i 2011 er blevet givet tilladelse til udbygning af Hejre-feltet, er det INEOS' vurdering, at ændringerne i forhold til det oprindelige projekt er så omfattende, at projektet ikke kan godkendes uden fornyet miljøkonsekvensvurdering, se miljøkonsekvensrapporten s. 10.

Det betyder, at det er en forudsætning for godkendelse af udbygningsplanen, at der foreligger en miljøkonsekvensrapport, som lever op til kravene i miljøvurderingsloven, der implementerer EU-direktiverne om miljøvurdering.

I den miljøkonsekvensrapport, som INEOS har udarbejdet, er der ikke foretaget en vurdering af de konsekvenser for miljøet og klimaet, som yderligere indvinding og efterfølgende afbrænding af kulbrinter vil få. Miljøkonsekvensrapporten behandler kun de udledninger, som er forbundet med strømproduktion, transport af besætning og flaring. Rapporten tager dermed kun højde for de begrænsede drivhusgasudslip, der er forbundet med etableringen og afviklingen af Hejre-feltet. Om udledningerne forbundet med driften af feltet, vurderer INEOS, at påvirkningerne forbundet med emission til luften af CO₂-ækvivalenter vil udgøre en lav miljørisiko. Den væsentligste konsekvens for klimaet ved at åbne et nyt olie- og gasfelt behandles således slet ikke.

Det vil sige, at miljøkonsekvensrapporten ikke redegør for eller vurderer konsekvenserne for klimaet ved at udvikle og drifte et nyt olie- og gasfelt og dermed indvinde fossile brændstoffer, i Hejre-feltet konkret 82 procent olie og 18 procent gas, der efterfølgende vil blive brændt af og dermed forurene jordens atmosfære og uundgåeligt vil bidrage til den globale temperaturstigning.

Det er i modstrid med miljøvurderingsloven og den underliggende EU-ret.

Miljøvurderingsloven stiller krav om, at også indirekte effekter på klimaet skal vurderes

Det følger af miljøvurderingslovens § 20 (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023), at en miljøkonsekvensvurdering skal bestå i at påvise, beskrive og vurdere, et projekts "*væsentlige direkte og indirekte virkninger*" på flere faktorer herunder "*klima*", jf. § 20, stk. 4, nr. 3.

Som det fremgår, skal både de direkte og indirekte effekter beskrives. Det forhold, at de indirekte effekter også skal beskrives og vurderes, understøtter meget klart, at også de effekter, som er en følge af den efterfølgende afbrænding (scope 3 emissioner) af kulbrinterne, skal medtages i miljøkonsekvensrapporten. Det afgørende er ikke om emissionen sker på stedet, hvor projektet gennemføres, men derimod om emissionen er en direkte eller indirekte effekt ved projektets gennemførelse.

Miljøvurderingsloven implementerer blandt andet direktiv 2014/52/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet). Loven skal derfor fortolkes i overensstemmelse med dette underliggende direktiv.

Det følger af direktivets præambel, betragtning 13, at: *"klimaændringer vil fortsat medføre skade på miljøet og bringe den økonomiske udvikling i fare. Der bør i den forbindelse foretages vurderinger af projekternes indvirkning på klimaet (f.eks. drivhusgasemissioner) [...]."*

Klimaeffekterne af et projekt udgør således et væsentligt element, der skal vurderes i en miljøvurderingsproces.

Af direktivets artikel 5, stk. 1, bogstav b fremgår det, at miljørapporten skal indeholde *"en beskrivelse af projektets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet"*. Endvidere fremgår det af samme bestemmelse bogstav f, at rapporten skal omfatte *"alle yderligere oplysninger omhandlet i bilag IV, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for et bestemt projekt eller projekttype og for det miljø som forventes at blive berørt."*

Beskrivelsen af indholdet af miljøkonsekvensrapporten udgør minimumskrav og gælder uden undtagelse.

Som det fremgår, er indholdet af oplysningerne, der skal inddrages, nærmere specificeret i et bilag til direktivet (bilag IV). Det følger af bilag IV punkt 4, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af de faktorer, som i væsentlig grad vil blive berørt af projektet, herunder *"luft, klima (f.eks. drivhusgasemissioner, virkninger der er relevante for tilpasning)"*. At oplysninger om drivhusgasemissioner er direkte nævnt i bilaget understøtter, at også scope 3 emissioner skal behandles i miljøkonsekvensrapporten, der som nævnt skal dække både direkte og indirekte effekter af projektet.

Hertil kommer, at det fremgår af bilag IV punkt 5 bogstav f, at miljøkonsekvensrapporten skal omfatte en beskrivelse af *"projektets indvirkning på klimaet (f.eks. arten og omfanget af drivhusgasemissioner) [...]."*

Endelig fremgår det af punkt 5, 2. afsnit, at *"Beskrivelsen af de forventede væsentlige virkninger [...] bør omfatte projektets direkte virkninger og i givet fald det indirekte, sekundære, kumulative, grænseoverskridende, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige samt positive eller negative virkninger. I beskrivelsen bør der tages hensyn til de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på EU- eller medlemsstatsplan, og som er relevante for projektet."*

Ordlyden understreger, at det ikke alene er lokale, direkte effekter af projekter, som er omfattet, men også indirekte effekter, og at det forhold, at der er fastsat mål på medlemsstats- og EU-niveau for drivhusgasudledninger, taler for, at også scope 3 emissioner er omfattet.

Scope 3 emissioner udgør en væsentlig og central del af de miljø- og klimamæssige konsekvenser ved udbygningen af Hejre-feltet. Hele formålet med projektet er at indvinde kulbrinter, der efterfølgende skal afbrændes. Hertil kommer, at 75 procent af de globale

drivhusgasudledninger skyldes indvinding og afbrænding af kulbrinter. Hvis ikke miljøkonsekvensrapporten også omfatter scope 3 emissioner, så vil kravet om, at også indirekte effekter af projektet er omfattet, reelt være uden indhold.

De projekter, som skal miljøvurderes forud for godkendelse, er øvrigt afgrænset ved mængden af olie og gas, der vil blive indvundet i kommercielt øjemed, jf. bilag 1 til miljøvurderingsloven punkt 14, ikke ved en afgrænsning af, hvor meget udslip, der vil være forbundet med opsætning eller drift af anlægget. Dette taler også for at scope 3 emissioner er omfattet.

Nærmere om retspraksis

EU-domstolen har ikke haft anledning til at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt scope 3 emissioner også er omfattet af kravet om miljøvurdering. Der foreligger således ikke direkte sammenlignelig retspraksis fra EU-domstolen i denne sag, men EU-domstolen har generelt udtalt i sagen C-2/07 (Abrahams):

" Som nævnt i nærværende doms præmis 32 har Domstolen ved flere lejligheder fastslået, at direktiv 85/337's anvendelsesområde er vidt og dets formål meget bredt. Selv om der ved artikel 4, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 85/337 er givet medlemsstaterne en skønsmargen til at udpege visse typer projekter, der skal vurderes, eller til at fastsætte kriterier og/eller grænseværdier, er dette skøn desuden begrænset af forpligtelsen i direktivets artikel 2, stk. 1, til at foretage en undersøgelse af konsekvenserne af projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan få væsentlig indvirkning på miljøet. I denne henseende tilstræber direktiv 85/337 en samlet vurdering af den indvirkning på miljøet, projekterne eller ændringen af dem ville få.

Det ville være for snævert og i strid med denne tilgangsvinkel kun ved vurderingen af de indvirkninger på miljøet, projekterne eller ændringen af dem ville få, at tage hensyn til de direkte virkninger af selve de planlagte arbejder uden at tage hensyn til de indvirkninger på miljøet, der kunne fremkaldes ved brugen og driften af resultaterne af disse arbejder." jf. præmis 42 (min fremhævelse),

Abrahams-sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt øget støj fra den yderligere flytrafik, som en udvidelse af en lufthavn i Spanien ville medføre, skulle medregnes i vurderingen af, om et anlægsprojekt skulle miljøvurderes forud for godkendelsen af projektet. EU-domstolen afgjorde i den sag, at også de afledte og forventede effekter af projektet, herunder den øgede flytrafik og dermed et øget støjniveau, skulle indgå i vurderingen af, om projektet skulle miljøvurderes. De indirekte og afledte effekter skulle således også indgå i miljøvurderingen, uanset at de ikke var knyttet til selve projektet om udvidelsen af lufthavnen.

Den norske Højesteret har endvidere i en dom fra 22. december 2020 forholdt sig til spørgsmålet om, hvorvidt der gælder en forpligtelse efter direktiv 2001/42 EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (SMV-direktivet). I dommen fandt flertallet ikke grundlag for at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt scope 3 emissioner (på norsk: *forbrenningsutslippene*) var omfattet, men

højesterets mindretal, der tog stilling i spørgsmålet, var ikke i tvivl om, at også scope 3 emissioner er omfattet af miljøvurderingspligten i henhold til SMV-direktivet.

Mindretallet udtalte således i præmis 263, at

"Forbrenningsutslippene fra norskprodusert petroleum er en miljøkonsekvens av vår petroleumsindustri. Utslippene påvirker det globale klimaet, herunder klimaet i Norge og EØS-området. Klimakonsekvenserne er miljømessige virkninger av petroleumsvirksomheten [...] Tilsvarende er de globale klimakonsekvenserne av forbrenning av norskprodusert petroleum utvilsomt omfattet av begrepet miljøvirkninger [SMV-direktivet] artikkel 5, jf. dets vedlegg I bokstav e og f."

Senest har Tingretten i Oslo i en dom fra den 18. januar 2024 under henvisning til højesteretsdommen fra december 2020 afgjort, at en godkendelse af udbygning og drift af tre oliefelter i norsk farvand var ugyldige som følge af mangelfuld forudgående miljøvurdering blandt andet under henvisning til VVM-direktivet (sagsnr 23-099330TVI - TOSL/05).

Den norske retspraksis er selvsagt ikke bindende for Energistyrelsen, men fremhæves her, fordi afgørelserne fra Norge er baseret på de samme EU-regler, som den danske miljøvurderingslov. Der er endvidere tale om afgørelser, som på et velargumenteret grundlag tydeligt slår fast, at også scope 3 emissioner er omfattet af miljøvurderingspligten. Uanset, dommene ikke er bindende for Energiklageneævnet, er der tale om afgørelser, som bør tillægges en vis vægt baseret på de argumenter og præmisser, der leder frem til domskonklusionerne, idet disse argumenter og præmisser fuldt ud også er relevante i en dansk sammenhæng. Dommene er på den baggrund vedlagt denne klage som henholdsvis **bilag 1 og 2**.

Sammenfattende om den mangelfulde miljøkonsekvensvurdering

Det er sammenfattende mit synspunkt, at den påklagede afgørelse er ugyldig, idet det følger af såvel miljøvurderingslovens § 20, såvel som VVM-direktivets artikel 5, at også indirekte effekter af et projekt skal miljøvurderes forud for en godkendelse. De væsentligste miljø- og klimaskadelige effekter af udbygningen og driften af Hejre-feltet, nemlig den udledning af drivhusgasser som indvinding og afbrænding af de fossile brændstoffer vil medføre, har ikke været vurderet forud for godkendelsen, hvorfor godkendelsen er ugyldig.

TILSIDESÆTTELSEN AF REGLERNE OM STRATEGISK MILJØVURDERING

Den seneste strategiske miljøvurdering, som er udarbejdet for Nordsøen, er fra 2012. Sidenhen har rammerne for indvinding af kulbrinter i den danske del af Nordsøen været ændret en række gange.

Den strategiske miljøvurdering fra 2012 skulle have være opdateret senest i forbindelse med vedtagelsen af den gældende Nordsøaftale i 2020, der førte til en ændring af undergrundsloven og indførte et stop for kulbrinteindvinding i Nordsøen ved udgangen af 2050, jf. undergrundslovens § 13, stk. 6, samt til ophævelsen af muligheden for at staten inviterer til efterforskning efter fossile brændsler.

Der foreligger således ikke en strategisk miljøvurdering, som lever op til kravene i miljøvurderingsloven. Der kan derfor heller ikke af denne grund gyldigt gives godkendelse til udbygning og drift af Hejre-feltet, før der har været gennemført en fornyet strategisk miljøvurderingsproces.

Nærmere om pligten til at foretage en strategisk miljøvurdering

Det følger af miljøvurderingsloven, samt af direktiv 2001/42 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (SMV-direktivet), at der skal ske en miljøvurdering inden vedtagelsen af et program eller en plan for kommerciel indvinding af olie og gas, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2.

Miljøvurderingsloven kodificerer den forpligtelse, som følger af SMV-direktivets artikel 3, stk. 2, litra a, hvorefter der skal iværksættes en strategisk miljøvurdering, når planen eller programmet sætter rammerne for konkrete projekter, der i sig selv skal vurderes efter reglerne for deres virkning på miljøet (VVM vurderes).

I forbindelse med iværksættelsen af miniudbudsrunden (der efterfølgende blev tilbagekaldt) i Nordsøen i 2023 var jeg som advokat for Greenpeace Danmark i dialog med Klima- Energi- og Forsyningsministeriet om den mangelfulde strategiske miljøvurdering af planen for afviklingen af aktiviteterne i Nordsøen ved udgangen 2050. Den plan, som blev vedtaget med indgåelsen af Nordsøaftalen i december 2020 og implementeret ved ændringslov nr. 2389 af 14. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af Danmarks Undergrund.

Ministeriet oplyste ved brev af 23. november 2023, at en strategisk miljøvurdering af Nordsøaftalen efter ministeriets opfattelse ikke var påkrævet, fordi aftalen ikke udgjorde en plan eller et program, der falder indenfor anvendelsesområdet for SMV-direktivet. Ministeriet bemærkede i den forbindelse, at "*der indgås mange politiske aftaler hvert eneste år, som kan have et klima- eller miljømæssigt sigte, uden at disse underkastes en SMV-procedure. Dette er altså også tilfældet med Nordsøaftalen.*" Ministeriets brev er vedlagt som **bilag 3**.

Det følger af SMV-direktivets artikel 4, at den strategiske miljøvurdering skal gennemføres inden udarbejdelsen, vedtagelsen eller indledningen af lovgivningsproceduren for en plan eller et program. I miljøvurderingsloven er denne forpligtelse beskrevet som en forpligtelse til "*snarest muligt*" at gennemføre en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 9.

Nordsøaftalen udgør en plan i miljøvurderingslovens forstand, fordi der er tale om en aftale, der fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter i Nordsøen og fordi aftalen gennemføres ved lov. Det forhold, at aftalen for at få virkning skal gennemføres ved lov, er afgørende for, at der er tale om en plan i miljøvurderingslovens forstand.

Efter SMV-direktivets artikel 2(a) er planer og programmer defineret som:

"planer og programmer [...] samt ændringer deri

- som udarbejdes og/eller vedtages af en national, regional eller lokal myndighed, eller som udarbejdes af en myndighed med henblik på vedtagelse af parlament eller regering via en lovgivningsprocedure, og
- som kræves ifølge love og administrative bestemmelser." (mine fremhævelser)

Nordsøaftalen udgør en ændring af udbudsplanen for Nordsøen. Grundlaget for ændringen blev udarbejdet af Klima-, Energi- og Miljøministeriet med henblik på vedtagelse af Folketinget, og ændringen krævede en lovændring for at kunne gennemføres. Hertil kommer, at ændringen helt åbenbart berører projekter, som er omfattet af VVM-direktivet.

Indvinding af kulbrinter i Nordsøen er reguleret ved lov, og en ændring af rammerne for anlægstilladelserne, således at disse kun kan bevilges frem til udgangen af 2050, udgør en væsentlig ændring af den udbudsplan, som ministeriet også oprindeligt vurderede skulle underlægges en strategisk miljøvurdering forud for iværksættelsen af de statslige udbudsrunder.

Professor i Miljøret Peter Pagh har beskrevet anvendelsesområdet for SMV-direktivet på følgende måde i Juristen nr. 5 2020, s. 207:

"Den saglige afgrænsning i art. 3, stk. 2, litra a, indebærer, at alle retsakter, der fastsætter rammer for projekter omfattet af VVM-direktivets bilag I eller II, altid er omfattet af SMV-direktivet. Det gør ingen forskel, at retsaktens formål og indhold alene må anses for en forbedret beskyttelse af miljø og natur. Kravet om miljøvurdering kan derfor ikke fraviges, fordi dette vil forsinke eller vanskeliggøre miljøbeskyttelse."

Ministeriet kan derfor ikke afvise pligten til at foretage en strategisk miljøvurdering ved blot at henvise til, at *" der indgås mange politiske aftaler hvert eneste år, som kan have et klima- eller miljømæssigt sigte[...]"*

Det er korrekt, at ikke alle politiske aftaler, der har et miljømæssigt sigte, skal underlægges en strategisk miljøvurdering. Dette følger allerede af miljøvurderingslovens § 3, der implementerer SMV-direktivets artikel 3, stk. 8, hvorefter finansielle og budgetmæssige planer og programmer ikke er omfattet af pligten til miljøvurdering. Nordsøaftalen indebærer imidlertid indgåelsen af en bindende retsakt (ændringsloven), der ændrer afgørende ved rammevilkårene for indvindingen af kulbrinter i den danske del af Nordsøen, og dermed skulle der have været foretaget en strategisk miljøvurdering forud for ændringen af undergrundsloven.

Offentligheden har ikke været inddraget eller haft indflydelse på det beslutningsgrundlag, som Folketinget havde til rådighed, da undergrundsloven blev ændret. Materialet indeholdt ingen konkrete oplysninger og vurderinger af konsekvenserne ved at fortsætte med muligheden for at iværksætte miniudbud samt nabobloktilladelser, samt ved at fortsætte med at tillade udbygning af nye felter og projekter inden for de eksisterende licensområder og dermed øge produktionen helt frem til 2050. Hertil kommer, at de positive effekter heller ikke har været vurderet op mod andre alternativer eksempelvis en tidligere slutdato for afvikling af aktiviteterne i Nordsøen.

Det betyder, at disse oplysninger og vurderinger ikke har indgået i en offentlig høringsproces, således som det er forudsat i miljøvurderingsloven samt i SMV-direktivet.

Formålet med en strategisk miljøvurdering

Miljøvurderingsloven og SMV-direktivet indeholder ikke indholdsmæssige krav til de planer og programmer, som forudsætter en forudgående vurdering inden vedtagelse. Formålet med reglerne er ikke at sætte rammerne for den førte politik. Der er tale om regler, der indebærer en række processuelle krav til beslutningsprocessen for planer og programmer, som kan have en væsentlig miljømæssig påvirkning, herunder på klimafaktorer.

En væsentlig del af miljøvurderingen består i høring af den berørte offentlighed og af andre EU-medlemsstater ved grænseoverskridende påvirkninger. Formålet hermed er ikke alene at sikre, at oplysningerne, der indgår i vurderingen, er fyldestgørende og pålidelige, men også at beslutningsprocessen er gennemsigtig.

Kravene til indholdet af en strategisk miljøvurdering

Kravene til indholdet af miljøvurderingen er nærmere defineret i SMV-direktivets bilag I, som der også henvises til i miljøvurderingsloven § 12, stk. 1. Det følger heraf, at de oplysninger, som skal indgå i miljøvurderingen, blandt andet er den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder på spørgsmål som "*klimatiske faktorer*", jf. SMV-direktivet bilag 1 litra f.

I en fodnote til denne bestemmelse i direktivet er det præciseret, at:

"Denne indvirkning bør omfatte sekundære, kumulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende og midlertidige positive og negative virkninger."

Uanset at den drivhusgasudledning, som følger af afbrændingen af fossile brændsler, ikke måtte blive anset for at være en direkte følge af efterforskningen og indvindingen fra nye olie- og gasfelter i Nordsøen, så er der helt åbenbart tale om en sekundær effekt, idet formålet med efterforskning og indvindingen fra nye felter i Nordsøen er at producere fossile brændsler, der uundgåeligt vil udlede CO₂ ved afbrænding.

Hertil kommer, at det også følger af bilag I, at miljøvurderingen skal give oplysninger om:

"de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller medlemsstatsplan, og som er relevante for planen eller programmet, og hvordan der under udarbejdelsen af den/det er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn."

De i denne sammenhæng relevante krav til de oplysninger, den strategiske miljøvurdering skal omfatte – nemlig direkte og sekundære effekter på klimatiske faktorer og oplysninger om, hvordan der er taget hensyn til internationale og nationale miljømål i udarbejdelsen af planen – er ikke indgået i forbindelse med vedtagelsen af rammerne for efterforskning og indvinding af olie- og gas i Nordsøen i 2020 (Nordsøaftalen) og i 2021 (ændringen af undergrundsloven mv.).

Den strategiske miljøvurdering fra 2012 er ikke et tilstrækkeligt grundlag

Som beskrevet gennemførte Energistyrelsen i 2012 en strategisk miljøvurdering forud for vedtagelsen af en udbudsplan for iværksættelse af udbudsrunder med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas i Nordsøen.

Den strategiske miljøvurdering var i overensstemmelse med reglerne i miljøvurderingsloven baseret på en indledende analyse af, hvilke miljøparametre der ville blive væsentligt påvirket af planen om at efterforske og indvinde olie og gas i Nordsøen. Analysen af disse forhold blev offentliggjort i et scopingnotat, som fastlagde rammerne for den efterfølgende strategiske miljøvurdering.

Det fremgår af scopingnotatet, at:

"CO₂-emissioner er et globalt miljøproblem og en øget udledning af CO₂ i forbindelse med planen betyder, at der skal reduceres andre steder i Danmark og EU.

Det vurderes, at risikoen for, at påvirkningen af luftkvaliteten ændres væsentligt som følge af ændringen af aktivitetsniveau i forbindelse med planen er lille. Påvirkninger af planen på luftkvalitet vurderes derfor at være uden betydning." Jf. Strategisk miljøvurdering i forbindelse med udbud i området vest for 6° 15' Ø med henblik på efterforskning og indvinding af olie og gas, og udbud af områder med henblik på injektion af CO₂ i eksisterende felter, s. 21-22.

På den baggrund blev problemstillingen vedrørende udledning af drivhusgasser som følge af indvindingen af olie og gas i Nordsøen ikke inddraget i den efterfølgende strategiske miljøvurdering, når der bortses fra den begrænsede mængde drivhusgasudledning, som er forbundet med selve aktiviteten med at efterforske og producere olie og gas. Altså blev den væsentligste miljøpåvirkning som følge af planen, nemlig den drivhusgasudledning der er forbundet med afbrændingen af de fossile brændsler, og som er en uundgåelig følge af indvindingen af olie og gas i Nordsøen, slet ikke inddraget i vurderingen.

Det betyder, at der ikke på noget tidspunkt er gennemført en strategisk miljøvurderingsproces i overensstemmelse med forpligtelserne i miljøvurderingsloven i forbindelse med vedtagelsen af rammerne for indvinding af olie og gas i Nordsøen. Heller ikke selvom såvel Danmark som EU har tiltrådt de internationale målsætninger, som følger af Parisaftalen, og der således foreligger konkrete miljømål, der skal inddrages ved en strategisk miljøvurdering, jf. bilag 4 til miljøvurderingsloven litra e og f.

Konsekvensen af den mangelfulde miljøvurdering

Eftersom der ikke er foretaget en strategisk miljøvurdering forud for indgåelsen af Nordsøaftalen, der sætter rammerne for indvinding af olie og gas i Nordsøen frem til 2050, så kan der heller ikke lovligt gives tilladelser til udbygning af felter inden for eksisterende licenser, som det er sket med Hejre-feltet, førend en strategisk miljøvurdering er gennemført.

Dette følger af Traktaten om den Europæiske Union (TEU) artikel 4, stk. 3, hvorefter medlemsstaterne loyalt skal arbejde for at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af EU-retten.

EU-domstolen har fastslået, at det betyder, at de nationale myndigheder er forpligtede til at træffe samtlige foranstaltninger, der er nødvendige, for at råde bod på, at der ikke blev foretaget en miljøvurdering. (se C-24/19 A mfl. mod GRV).

Sammenfattende om tilsidesættelsen af reglerne om strategisk miljøvurdering

Det er sammenfattende mit synspunkt, at den påklagede tilladelse til udbygning af Hejrefeltet også er ugyldig, fordi der ikke er gennemført en strategisk miljøvurderingsproces i forbindelse med implementeringen af Nordsøaftalen og den efterfølgende ændring af undergrundsloven.

Nordsøaftalen udgør en plan for afvikling af aktiviteterne i Nordsøen. En plan der skal implementeres ved en bindende retsakt og som sætter rammerne for projekter, der er omfattet af kravet om VVM-vurdering. Dermed er det obligatorisk at gennemføre en strategisk miljøvurderingsproces inden vedtagelsen af planen. Eftersom den påklagede tilladelse vedrører en udvidelse af aktiviteterne i Nordsøen, er den som følge af den manglende strategiske miljøvurdering ugyldig.

TILSIDESÆTTELSEN AF FORPLIGTELSENE I KLIMALOVEN

Det følger af klimalovens § 1, stk. 1, at Danmarks territoriale drivhusgasudledninger skal reduceres med 70 % i 2030 i forhold til 1990, og at Danmark skal være klimaneutralt senest i 2050 "*med Parisaftalens mål, om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 graders celsius for øje*".

Klimaloven indeholder tillige en forpligtelse til i henhold til lovens § 1, stk. 3, at "*Danmark skal arbejde aktivt for Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 graders celsius.*"

Kravet om at Danmark skal arbejde aktivt for 1,5 graders målsætningen og den snævre sammenhæng mellem reduktionsmålene for drivhusgasudledning og Parismålsætningen, som målene skal understøtte, indebærer en retlig forpligtelse til at undlade at iværksætte tiltag, der direkte er i modstrid med Parismålsætningen.

Eksistensen af denne forpligtelse er også klart forudsat i bemærkningerne til klimaloven.

Det fremgår således af bemærkningerne, at "*med Parisaftalen er der enighed om at arbejde for at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader. Danmarks klimaindsats skal understøtte denne målsætning*" (min fremhævelse), jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 117 af 26 februar 2020 forslag til lov om klima.

Endelig er det forudsat i klimaloven, at Danmarks klimaindsats skal være baseret på den internationalt anerkendte klimavidenskab, herunder ikke mindst den viden, som kommer fra FN's klimapanel (IPCC), jf. klimaloven §§ 7 og 9.

Udbygningen af Hejre-feltet er formentlig uforeneligt med virkeliggørelsen af Parismålsætningen

Eftersom der ikke har været foretaget en korrekt miljøvurdering forud for godkendelsen af udbygningen af Hejre-feltet, foreligger der ikke offentligt tilgængelige oplysninger om de reelle klimamæssige konsekvenser ved udbygningen af det nye olie- og gasfelt.

Det er imidlertid almindeligt antaget i den internationale klimavidenskab, at udbygningen af nye olie- og gasfelter ikke er foreneligt med indfrielsen af Parismålsætningen.

Inden Parismålsætningen blev vedtaget i 2015, var det ifølge FN's klimapanel allerede tydeligt, at de globale reserver af fossile brændsler var fire til syv gange større end den mængde, vi kunne tillade os at anvende, hvis vi skulle holde os inden for det CO₂-budget på 2.900 gigaton, som panelet dengang betegnede som grænsen for at holde den globale opvarmning på 2 grader. Det betød dengang, at omtrent 80 procent af de allerede kendte fossile reserver skulle blive i undergrunden. Siden dengang er der som bekendt afbrændt endnu mere olie, kul og gas. FN's Miljøprogram (UNEP) vurderede senest i 2023, at verdens regeringer planlægger at producere dobbelt så mange fossile brændsler i 2030, som 1,5 gradersmålet tillader.

FN's Klimapanel har senest i sin rapport fra 2023 estimeret, at fremtidig CO₂-emission fra eksisterende anlæg for indvinding af fossile brændsler alt andet lige vil overstige det eksisterende tilbageværende CO₂-budget for at holde den globale opvarmning under 1,5 grader.

Dette skal holdes op mod, at produktionen i Hejre-feltet forventes at starte i sidste halvdel af 2027, og at Energistyrelsen har givet tilladelse til indvinding til og med februar 2047.

Der er således solid videnskabelig dokumentation for, at det ikke er muligt at opfylde Parismålsætningen om en maksimal stigning på 1,5 grader celsius og samtidig udvikle nye olie- og gasfelter med yderligere drivhusgasudledning over de kommende årtier til følge.

Sammenfattende om tilsidesættelsen af forpligtelserne efter klimaloven

Klimaloven indeholder en retlig forpligtelse til at undlade at iværksætte initiativer, som er uforenelige med virkeliggørelsen af Parismålsætningen. Vurderingen af, hvorvidt udbygningen af Hejre-feltet er uforeneligt med forpligtelsen til at arbejde aktivt for opfyldelsen af Parismålsætningen, skal tilmed ske på basis af den eksisterende viden fra den internationalt anerkendte klimavidenskab.

Som beskrevet ovenfor er der ikke foretaget en vurdering af de væsentligste klimamæssige effekter ved at udbygge og drive Hejre-feltet.

Den internationale klimaforskning peger imidlertid entydigt på, at udviklingen af nye olie- og gasfelter ikke er foreneligt med 1,5 graders-målsætningen. Godkendelsen af udbygningen af Hejre-feltet er derfor efter alt at dømme i modstrid med klimaloven, og tilladelsen er også ugyldig som følge heraf.

***

Vedlagt denne klage er som **bilag 4** vedtægter for min klient, foreningen Greenpeace Danmark, der er klageberettiget i henhold til undergrundslovens § 37 a, stk. 3.

Såfremt der måtte være brug for yderligere oplysninger i forbindelse med sagens behandling, står jeg til rådighed herfor.

Med venlig hilsen

Nikolaj Nielsen
Advokat